

BODI ČLOVEK!

Stražar pravi: "Prišlo bo jutro, četudi je noč!" (Iz 21,12)

Kako priti ven?

Čas je pomembnejši od prostora

Živimo v dobi Narcisa, ki je egoist, zaljubljen v odsev svojega obraza na vodni gladini; torej niti ne v samega sebe, temveč v svojo podobo. Tako zelo je osredotočen na občudovanje svoje podobe, da ga ne zanimajo niti resnične, mesene in strastne, prelepe, zapeljive nimfe. Toda virtualen svet, četudi je resničen, ne more odgovoriti na naše potrebe. Virtualna resničnost je kot fatamorgana, optična prevara, slepilna podoba, ki je sicer resnična, a je le podoba, nikakor pa ne to, kar predstavlja. Ko sledimo tej podobi, tonemo v vedno večji obup, osamljenost in nihilizem.

"Bodi dobro"! Toda jaz nisem dobro. Svetujejo mi, naj se ukvarjam sam s sabo, s svojimi ranami, naj izboljšam svojo samopodobo in se samouresničim. Naštevajo mi tudi poti do uspeha. Jaz pa se počutim vedno slabše. Želim zbežati iz te norišnice! Saj vendar obstajajo gore, morje, travniki, gozdovi, drugi sončni sistemi, druge galaksije, ženske, otroci, starci... Zakaj smo tako močno navezani na naš prostor, na naše imetje, tradicijo, na planet, ki se imenuje Ego? Saj je Bog že pred 4000, 5000 leti naročil Abrahamu: "Pojdi iz svoje dežele, iz svoje rodbine in iz hiše svojega očeta v deželo, ki ti jo bom pokazal" (1 Mz 12, 1). Bog, hvala ti za dar različnosti, ki ga mediji, šola, virtualni svet in prevladujoča kultura v nas ne morejo zatreti. Temu se čudim. Srečen sem, da obstajajo drugi, drugačni; da obstaja Anton Mavretič, ki razmišlja o 40.000-letnem potovanju človeka do najbližje zvezde.

A kako naj zbežim? Ko sem se o tem pogovarjal s prijateljem, mi je omenil vplivne Beatles in še celo vrsto glasbenikov, ki so čutili prav ta problem. S svojim uporniškim gibanjem so marsikaj spremenili. Za vzornike so imeli Ghandija, indijske gurue, tudi Jezusa in Frančiška Asiškega, ki pa so jih včasih interpretirali po svoje. Nekateri so razumeli svobodo v seksualni permisivnosti in sproščanju ob uživanju drog. Toda njihovi občutki so bili podobni mojim, našim. Hoteli so ven iz

bunkerja, na zrak, v naravo, na svobodo. Ta nagon in to spoznanje je samo po sebi dobro. Vprašanje pa je, kako priti ven in kam iti?

Mnogi resni pedagogi in politiki pa si seveda postavljajo diametralno nasprotno vprašanje. Kako vzgojiti ljudi, da bodo dobri državljani, dobri potrošniki; državljani, ki ne bodo delali problemov. Puberteta sicer mora biti, a to je le "nekaj muh", ki jih "popipsaš". Je res, da otrokom in mladim ne znamo postaviti mej? Kaj pa, če so meje, ki jih postavljamo, a se tega niti ne zavedamo, neprehodne? Kdor celo življenje živi v "bunkerju", lahko postavlja meje le znotraj bunkerja, pozabi pa oziroma se tega niti ne zaveda, da je najhujša meja bunker sam. Je zdravljenje boleznih za neprilagodljive vredno tega imena, ali pa je le v službi bunkerja? So novinarji še novinarji ali pa so le politikomisarji, ki ohranjajo bunker? In kaj počnemo vzgojitelji in učitelji? Toliko profesionalcev, a zdi se, da smo v vzgoji nemočni, neučinkoviti in neuspešni. Pogoj za to, da se vzgoja začne, je, da z ušes snamemo slušalke, da prisluhnemo drugemu; mu pogledamo v oči, podamo roko, da to prenesemo na naslednje generacije. Se tega zavedamo in to počnemo? Ali pa so pomembne predvsem ocene, točke in kariera? Mar ne živimo kot piščanci na farmah? 24 ur na dan pod umetno svetlobo; zauživamo vitamine in antibiotike; smo na toplem in varnem pred lisicami. Vsa ta skrb pa nam je izkazana le zaradi koristi. Vse je predvideno do potankosti; kletke so

majhne, da brez potrebe ne trošimo kalorij in se tako hitreje zredimo za zakol. V službi naroda in domovine! Je tako služenje res tisto služenje, ki ga predlaga Jezus? Je služenje še služenje, če ni svobodno in je sad manipulacije? Še razlikujemo med "imeti druge" in "pripadati drug drugemu"; pripadati z vsem srcem, vso dušo in vso močjo? So naše skupnosti ječe ali "ljubezenska zgodba"? Kaj pa odnosi v Cerkvah? Bralci, strežniki, pevci...? V čigavi službi so? Jih v Cerkvah "imamo" ali "so"? Hvala za ptičjo gripo in nore krave. Hvala za sestro smrt; hvala za "mrtvaški ples" v Hrastovljah, ki nas uči, da poleg prostora obstaja tudi čas. Vsaka biografija je edinstvena. Naši templji so pogosto razrušeni, naše telo bo propadlo, prej ali slej bo uničen tudi naš planet Zemlja. Ljubezen, hvala ti, da si in določaš, kaj je dobro in kaj je zlo, kaj je bolj in kaj je manj pomembno. V okrožnici Luč vere je zapisano, da je čas pomembnejši od prostora. Razumeti ta stavek je neizmerno več kot zadeti milijon evrov na loteriji. Ali to resnico in ta aksiom upoštevamo pri vzgoji?

Bogdan Vidmar

Kompleksnost Božje vzgoje presega meje enega zapisa. Pa vendar bi rad opozoril na nekaj pomembnih vidikov, kajti princip te vzgoje bolj ali manj uspešno posnemamo v naših odnosih. Mar ne postavljamo nekaterih za zgled, da so vzgojeni, pri tem pa navadno mislimo na njih pozitivne lastnosti, pri katerih lahko zagotovo rečemo, da je ena najpomembnejših kakovosten odnos s starši in z bližnjimi. Podobno je z Bogom. Kdor se mu pusti vzgojiti, postaja svet človek, marsikdo pa njegovo vzgojo svobodno odkloni. Problem vzgoje izhaja med drugim tudi iz napačne podobe Boga.

Ko govorimo o Bogu Očetu, je stvar še vedno dokaj razumljiva. Stavek *Kogar namreč Gospod ljubi, tega vzgaja, in tepe vsakega sina, ki ga sprejema* (Heb 12,6) največkrat pride do izraza, ko nas doleti nekaj hudega, mi pa to pospremimo z besedami, da nas Bog "štrafa", s čimer mislimo, da nam je namenil "eno krepko" po hrbtu. Taka podoba Boga Očeta nas vodi do tega, da v tem Očetu ni nobene ljubezni, pač pa je to samo star in siten oče, ki nas čaka doma v kuhinji s kuhalnico v roki, da bi nas naučil "kozjih molitvic". Da bi pravilno razumeli Božjo vzgojo, moramo v to, da nas Bog tepe, dodati ljubezen. Pravičen oče ne udari svojega sina zaradi sina samega, ampak zaradi njegovega kljubovanja. Sin sam je povod. In sedaj morebiti najpomembnejši element. Če sin ne ugotovi, da je to zaradi ljubezni do njega, potem je stvar zaman. Ko me je mati nekoč udarila po zadnji plati, sem jo v joku vprašal, zakaj je to storila. "Da ne boš zmazek v življenju", mi je odgovorila. Ko sem si jo prislužil naslednjič, sem prenesel brez joka. "Da ne bom zmazek v življenju, kajne mami"?

Večji problem nastaja, ko govorimo o Bogu Sinu, torej našem bratu Jezusu Kristusu. On je vendar ves usmiljen, nenasilen, ljubeč. Včasih se mi zdi, da med ljudmi vlada velik paradoks:

Moj sin, ne zaničaj Gospodove vzgoje in ne omaguj, kadar te kara. (Heb 12,5b)

Bog nas vzgaja

v krščanstvu imamo sitnega Očeta in ljubečega Sina. Bog nas tepe, Sin se nas usmili. Kot prvo je potrebno reči, da so tovrstni razlagalci premalo podrobno prebrali odlomek (Jn 2,13-22), kjer si Jezus vzame čas, da si splete bič, nato pa izžene iz templja vse,

Jezus"? Marsikdo bo ugovarjal temu, kar sem zapisal do sedaj. S tovrstnim razmišljanjem sem navadno v poslušalcu vzbudil vsaj dva pomisleka. Kot prvo so mi mnogi oporekali, da bi se bolj kot z disciplinskimi ukrepi morali

Božja vzgoja nas uči, kakšna naj bi bila vzgoja tudi danes.

kar ne spada tja. Ampak, kaj je pravzaprav tempelj? Mar ne veste, da je vaše telo tempelj Svetega Duha, ki je v vas in ki ga imate od Boga? (1 Kor 6,19) Marsikaj ne spada v naše telo, v našo dušo, v naš tempelj Svetega Duha. In pri tem ni Jezus prav nič drugačen od svojega Očeta. Tudi on razbija in čisti, kar ne spada v naš tempelj. Tudi on iz ljubezni do nas. "Da ne bom zmazek v življenju, kajne

ukvarjati s tem, da otroka navdušujemo nad dobrimi dejanji. Pri tem pa mnogokrat pozabimo, da gre navdušenje nad Jezusom Kristusom preko Kalvarije. Brez smrti ni vstajenja. Ko otrok išče svoj prav, ga bo najbolj osrečilo, če ga bo našel. Vendar je tovrstno veselje lažno, saj ga bo pripeljalo do neizmernega egoizma, v vsakem odnosu bo iskal le samega sebe in svoj prav. Navdušenje,

da človek lahko kot odrasel deluje v skupnosti, žal mora iti preko primarnega postavljanja meja. Ta princip je zelo jaseen na cesti, kjer mi črta na levi in desni ter prometni znak omajujejo prostor in hitrost.

Ko prestopim eno ali drugo, tvegam smrtne žrtve.

Drugi pomislek pa je v resnici upravičen. Preveč otrok je, ki so doma nerazumljivo pretepani. Vendar bo vsakdo, ki bo pozorno prebral članek, videl, da znašanje nad otrokom

ni povezano s tovrstno vzgojo. Videli smo, da Božja vzgoja izvira iz ljubezni do nas. Znašanje staršev nad otrokom pa izvira iz egoistične želje po potešitvi njihovih frustracij. In tudi o tem sem že pisal. Morebiti so bili taki starši kot otroci soočeni bodisi z materjom ali z očetom, ki je iskal samega sebe in svoj prav, ali pa je bil sam tak otrok. V vsakem primeru trčimo na isti problem. Jedro tega je napačna podoba odnosa. In če je naš primarni odnos odnos z Bogom, potemtaka je problem v napačni podobi Boga.

Končal bom z Božjo besedo, ki je bila gibalo mojega razmišljanja: *Ko vas vzgaja, zdržite, saj Bog ravna z vami kakor s sinovi. Kje je namreč sin, ki ga oče ne bi strogo vzgajal? Če vi ne bi bili deležni vzgoje – in te so deležni vsi –, bi bili nezakonski otroci, ne pa pravi sinovi. Sicer pa, svoje telesne očete smo imeli za vzgojitelje in smo jih spoštovali. Mar se ne bomo veliko bolj pokorili Očetu duhov in bomo živeli? Oni so namreč vzgajali le za nekaj dni, in sicer po lastni presoji, ta pa v našo korist, da bi postali deležni njegove svetosti. Nobeno vzgajanje pa v tistem trenutku ni prijetno, ampak bridko. Pozneje pa daje tistim, ki jih je izurilo, miren sad pravičnosti. Zato zravnajte onemogle roke in klecava kolena in za svoje noge napravite ravne steze, da se to, kar šepa, ne bo izvinilo, marveč bo ozdravelo.* (Heb 12,7-13)

Matevž Vidmar

Strašljive posledice "permisivne vzgoje"

Vzgoja med pravicami in dolžnostmi

Katoliški pisec in publicist Rino Cammilleri, rojen leta 1950, piše o svoji generaciji: "Moja generacija, ki se je navdihovala pri revoluciji šestdesetih let 20. stoletja, se je napajala z geslom: "Prepovedano je prepovedovati". V skladu s to miselnostjo je tudi vzgojila (če temu tako rečemo) svoje otroke. Ti so, ker niso imeli drugega obzorja, na enak način storili tudi s svojimi otroki. Že tri generacije smo tako vajeni na "pravice" in gorje tistemu, ki bi nas podučil, kako tudi v še tako neciviliziranem amazonskem plemenu obstajajo dolžnosti. Paradoksalno je, kako v tej obstajajo samo dolžnosti, medtem ko v naših "naprednih" skupnostih dolžnosti izginjajo". Takšni vzgoji, kjer so prepovedi in omejitve prepovedane, pravimo permisivna vzgoja. Naši starši, rojeni po 2. svetovni vojni, so to miselnost prevzeli, jo prenesli na nas, mi pa na svoje otroke (pač, tisti vrstniki, ki jih imajo, sam potem te otroke dobim k verouku, op. a.). K sreči smo se začeli počasi, a zelo počasi, zavedati, kako takšne vrste vzgoja sploh ni vzgoja in nikamor ne pelje. Naš rojak in znani psihoterapevt Bogdan Žorž (pogovor z iskreni.net) pravi, da pretiravanje s pravicami le še pospešuje in spodbuja razvajanost, ki jo je v svoji knjigi označil celo za "raka sodobne družbe". Tudi sam pa je še kako proti permisivni vzgoji, ki pravi, da je zelo pogubna, celo za obstoj same naše države. Življenje otrok, mladostnikov in mladih, ki živijo v tej prevladi zgolj in samo pravic, lahko poimenujemo z imenom znane in posrečene oddaje, ki smo jo tako radi spremljali: "Igre brez meja". V teh igrah brez meja se želi uresničiti hipijevski moto

"Paradise now", kar pride najbolj do izraza ob koncih tedna, po raznoraznih zabavah, najbolj brutalno po tistih, kjer se vrtili t. i. "elektronska glasba". Čez teden so pa vsi dolgočaseni, v pričakovanju tistega "vikend-vrhunca" pa si izmislijo kako drugo "igro brez meja", kakršno, recimo, omenja Galimberti v svoji knjigi "Grozljivi gost", da, denimo, z avtocestnega nadvoza mečejo kamne na

tiščati glave v pesek, ker so težave tudi v Sloveniji podobne, konec koncev se to "vikend-nasilje" dogaja tudi pri nas, če znamo to videti. Naokrog sta torej tam pri Grossetu prišla dva nič hudega sluteča orožnika, "da bi opozorila, kako civiliziranost in alkoholno-toksična anarhija ne spadata skupaj". Tu pa se je pojavil "drugi obraz džungle, ki ni več tisti igri - zverinsko nasilje". Medtem ko sta

Vzgojati bo treba spet k dolžnostim in ne le k pravicam. Vloga družine je pri tem nezamenljiva, a ji je treba pri tem na vseh področjih pomagati in jo podpirati.

avtocesto, medtem ko prihajajo avtomobili, kakor se je tudi zares zgodilo. Spektakel si lahko predstavljate sami. Cammilleri navaja primer dveh orožnikov, ki sta končala v bolnišnici s hudimi poškodbami, ko sta v okolici Grosseta v Toskani ustavila štiri mlade, ki so se vračali z revj partija, vsi pa so bili pod vplivom alkohola in drugih mamil (zadeva je sicer stara že kakšne dve leti in pol, vendar nas te težave še vedno pestijo, op. a.). Seveda bo kdo rekel, kako da se je to zgodilo v Italiji, ampak lahko na to hitro odgovorim, da nima smisla

namreč policista vnašala podatke, so jima za hrbet prišli omenjeni mladi in ju brutalno pretepli s koli, ki so jih našli v bližini. Cammilleri nas vabi k premisleku: "Če bi zverinsko pretepena orožnika morda streljala in morda celo koga ubila, bi bilo ogročenje vseh "dobrih" na vrhuncu. Duhovniki bi kričali, naj se nihče ne dotika Kajna, levica in pravosodje pa bi poskrbela za takojšnjo in popolno zadostitev pravic. Najbrž bi oba orožnika morala celo zamenjati obraz in naslov bivanja, da bi se ognila maščevanju anarhoidne galaksije. Po ubitih rejverjih bi poimenovali eno od parlamentarnih dvoran, predsedstvo države pa bi finančno podprlo snemanje filma, ki bi ovekovečil njihovo mučeništvo". Če se ne motim, se je ravno nekaj podobnega zgodilo, ko je bil v Genovi ubit neki protestnik ob vrhu G-8... Pravice torej, kakršne je zahtevala tista petnajstletnica, ki so jo pokazali po televizijskem dnevniku pred časom, ko se je sprehajala v družbi svojega velikanskega psa. "Novinar se je približal in dekle vprašal, kako to, da tako velik pes nima ne vrvice ne

nagobčnika. Intervjuvanka je znala hitro odgovoriti: "Kako si me sploh upate snemati brez mojega dovoljenja"? Seveda je na pamet poznala svoje "pravice". Takšne vrste vzgoja goji samo individualistični egoizem in je, po besedah Cammillerija, le drugi obraz nihilistične filozofije, proti kateri bi se seveda bilo treba boriti na vseh ravneh - na to ne opozarja le Cerkev, ampak tudi "laični" misleci, kakor, denimo, zgoraj omenjeni Galimberti, pa tudi Eco, Zoja, Byung Chul Han idr. "Generacija '68, ki ima danes šestdeset in več let, zavzema vse najpomembnejše družbene pore in vsiljuje svoj huxleyjevski pogled na svet in družbo. Kaj se bo zgodilo z nasilneži, ki so se spravili v okolici Grosseta na tista orožnika? Vabili jih bodo v pogovorne oddaje, v najslabšem primeru pa jih bo "poboljšal" kak "ulični" duhovnik. Saj ne more biti drugače, ko pa je že sama ideja kaznovanja stvar prazgodovine". Tu imata svojo vlogo seveda tudi država in Cerkev, kakor nam pove Bogdan Žorž: "Država je poklicana, da ustvarja take življenjske pogoje, v katerih se bodo starši lahko posvetili vzgoji. Sem sodi vse, od davčne in družinske politike pa do organizacije otroškega varstva in šolstva. Žal danes pogosto ni tako. Šolski sistem hitro rad zaide - in postavi starše v vlogo nekakih pomočnikov učiteljem. V resnici bi morala tudi šola biti le pomoč staršem! Cerkev pa ima tu še posebno poslanstvo. Ko govorimo o treh poslanstvih Cerkev: eharistiji, oznanjevanju in dobrotelstvu, ne moremo mimo dejstva, da vsa tri poslanstva v resnici živijo samo v povezanosti z družino, z vzgojo. Velikokrat poudarjamo, da Cerkev skrbi za vzgojo duhovnih vrednot. To je res, a tudi tu je treba neko jasno zavedanje: tudi duhovne vrednote se najprej oblikujejo v družinski vzgoji. Včasih je bilo to samoumevno. Ko danes ugotavljamo, da šepa prav vzgoja duhovnih vrednot v družini, bi bilo potrebno veliko več pozornosti in energije nameniti temu, kako pomagati družini, da bi se vzgoja vrednot vrnila vanjo". Za verne starše pa velja naslednji nasvet: "Naj se trudijo nikoli ne pozabiti, da je njihov otrok v resnici božji otrok, ustvarjen po božji podobi in jim je le zaupan v vzgojo in varstvo - da ga pripravijo na samostojno življenje odraslega!"

Andrej Vončina

Razmišljanje o odgovornejši vlogi kristjana Kristjan v Cerkvi in družbi

Razmere v Cerkvi in družbi kličejo po prebujenih duhovnikih in laikih, ki bodo odgovorno, kritično in konstruktivno delovali pri prenovi Cerkev in družbe. V središču te prenove je človek kot oseba, ki mu Jezus Kristus prinaša dar odrešenja in moč za celovito uresničenje. Ob razburkanem dogajanju v Cerkvi in družbi se marsikdo sprašuje, kakšna naj bo vloga kristjana v tej stvarnosti? Naj bo miren podpornik vsega, kar se dogaja, ker so ga tako naučili in bo tudi tako najbolje prišel skozi? Ali naj se odgovorno vključi v življenje na lokalni, pa tudi širši ravni in skupaj z drugimi išče poti rešitve za družbo in cerkvene skupnosti ter njene voditelje? Mnogi ostajajo v prepričanju, da ni mogoče nič narediti, drugi bodo že presekali zaplete ali pa jih bo rešil čas. V takih okoliščinah se je najbolje umakniti in čim manj o tem razmišljati. Sicer pa, zakaj imamo voditelje? Ti so postavljeni, da urejajo in usklajujejo skupno življenje. Ob nastopu sodobne krize so bili nekateri tako razočarani in jezni, da so segli po moči in začeli razbijati ter se upirati. Toda kmalu so spoznali, da po tej poti ne bo prišlo do rešitve. Tudi v Cerkvi se tu pa tam slišijo misli o uporništvu, da bi bilo treba vse spremeniti, zamenjati, posodobiti. Na severu so celo ustanovljali neka združenja, ki pa niso imela večjega odmeva. Da, treba je spregovoriti, vendar na konstruktiven način, da se gradi, kar je zdravo, in postopno odpade, kar je bolno in omrtno.

Pomen osebe
Pri vsem mora biti v središču skrb za osebo, človeka, ne pa povzdigovanje institucije, krepitev ekonomske moči, lobijev, strank. Zlasti mora biti pozornost namenjena malemu človeku, mlademu, staremu, bolnemu, tujcu, tistemu, ki si ne more sam pomagati. Delo v Cerkvi in v družbi bi moralo imeti več posluha za konkretnega človeka v času na začetku 21. stoletja. Bolj bi ga morali spoznati v njegovi misli, čutenju, zavesti in kulturi ter mu spregovoriti in oznaniti evangelij v tem jeziku. Kristjani imamo nalogo spoštovati dostojanstvo vsakega človeka in mu odpreti pot odrešenja v Jezusu Kristusu in njegovi ljubezni. Vsi ljudje so vredni njegovega dara, tisti, ki so blizu, in tisti, ki so daleč, ki mislijo podobno ali drugače in celo nasprotno. Pomembno je nagovoriti človeka kot osebo in ne kot posameznika. Posamezniki so enaki in nad njimi visi uravnalovka, oseba pa je drugačna in izvirna, vredna vsega spoštovanja. Zato

lahko samo osebe prinesejo spremembo in se ustvarjalno povežejo med seboj. Posamezniki pa ostanejo tuji drug drugemu, skupaj pa čreda, ki misli skozi nekoga drugega ali razpuščeno po svojih nagonih in javnem mnenju. Do neke mere sta tudi nekdanja komunistična ideologija in določena struja v Cerkvi izvajali pomasovljenje množice brez osebne opredelitve in misli.

Prelomni čas

Prav tu smo danes na prelomnici. V Cerkvi na Slovenskem je Sveti sedež zamenjal dva nadškofa in mnogi verniki se sprašujejo, kam naprej. Zavedamo se pomena hierarhičnega vodstva Cerkev in družbe. Dobro vodstvo je velik blagoslov. Vendar pa je ta okoliščina tudi priložnost, da se razvije zrela, odgovorna, pa tudi kritično konstruktivna misel med laiki in duhovniki, ki bo omogočila, da se bo delovanje cerkvenih ustanov odvijalo bolj transparentno, dinamično in skladno z evangelijem. Zato je potrebno vzgajati odgovorne in prebujene kristjane, ki bodo v moči svojega krsta ter pripadnosti ustvarjali cerkveno zavest in iskali novih poti za življenje ter delovanje v Cerkvi in družbi. Klerikalni pristop se je pokazal kot neučinkovit in celo škodljiv, brezoblična množica vernikov, ki prelagja vse na voditelje in jim slepo sledi, ne more biti osnova živi in prebujeni skupnosti, zato je to tudi čas za spreobrnjenje in duhovno prebujene ljudi z močno socialno občutljivostjo. Omenili smo že papeža Franciška in njegov posluh za človeka ter solidarni razvoj družbe. Mnogi laiki in duhovniki so navdušeni nad njim, toda njegovo sporočilo evangelijske prenove se le počasi prebija do upravnih struktur in širšega kroga mišljenja. Zato bo potrebno še veliko pogovorov, pričevanj, vzgoje in tudi javnih sporočil, ki bodo posebila misel in duha evangelija na različnih ravneh življenja. Kristjani moramo dati družbi tisto, česar ne moreta dati liberalna država in javno mnenje, to je čut za človeka, poštenost in celovitost življenja. Ne, da tekmujejo z državo za družbeno prevlado in pozicijo, ampak, da damo tem ljudem Kristusov pogled na človeka, zgodovino in odnose. Obenem pa gradimo Cerkev v obliki skupnosti, ki živi iz vere v Jezusa Kristusa in medsebojne povezanosti.

Čutiti z Jezusovim srcem

Vse to je mogoče, če sprejemamo in čutimo sebe ter druge ljudi z Jezusovim srcem. Zanj so vsi pomembni in vredni. V sebi nosimo hrepenenje po uresničenju in darove, da bi mogli to uresničiti. Lahko rečemo, da je v globini vsak človek naravnano na Kristusa in njegovo ljubezen, ki vodi k občestvu Cerkev. Kljub odprtosti za vsakega človeka Jezus Kristus ni neki pacifist in pomirjevalec odnosov, ne dela v rokavičkah in ne laže v odnosih, ne pristaja v koruptivne kompromise, ker gre za večno srečo človeka in njegovo uresničenje. Zato prinaša nemir za resnico in ljubezen: v nemiru potujemo v veri, je zapisal sveti Avguštin. V tem smislu je sinteza krščanskega življenja dialog in mučeništvo. Ogenj, ki se je vnel, mora prežeti vse pore družbe. Nedavna papeževa pobuda posta in molitve za Sirijo je pokazala na resnost te drže: da ljubezen preseže najgloblja nasprotja in različnosti. Vedno je mogoče priti skupaj in povzdigniti razgled poti, čeprav gre razvoj po majhnih korakih in v naporu osebne spreobrnjenja. Morda se bo tudi tokrat pokazalo, da so nekateri

Kristjani moramo dati družbi tisto, česar ne moreta dati liberalna država in javno mnenje, to je čut za človeka, poštenost in celovitost življenja.

kristjani in cerkveni voditelji bolj sekularni kot tisti, ki niso bili tako v ospredju, pa so ohranili čisto evangelijsko misel in željo po pristnem življenju na osebni in občestveni ravni.

Sklep

Odprli smo nekatera vprašanja in iskali pot, kako jih reševati. Pomembno je v teh razmerah pokazali pot odrešenja. Jezus se v še večji meri sklanja k življenju posameznikov in družbe, da bi nas osvobodil in ozdravil za polno življenje. Različne ravni pastoralne dejavnosti in cerkvenih skupnosti bi morale odsevati to odrešenjsko navdušenje in izkušnjo. Spregovoriti moramo o tem v jeziku konkretnih ljudi in njihovih najglobljih hrepenenj, deklerikalizirati cerkveno govorico in misel ter spodbuditi kristjane, da bi sprejeli odgovornost v Cerkvi in družbi. To pomeni tak pogled na politiko, ekonomijo in kulturo, ki bo upošteval zakonitosti stroke in obenem postavil v središče človeka, kot ga kliče Bog. Zlasti pa moramo povezati ta prizadevanja in iskanja, se poslušati in drug drugega bogatiti. Kot je papež Francišek pozval k postu in molitvi za Sirijo, je tudi v naši domovini velika potreba po spreobrnjenju, kesanju in novem evangelijskem življenju. Očistiti se moramo prefinjenega paktiranja z zлом in si oblikovati evangelijsko misel, da bodo naša prizadevanja vodila k resničnemu upanju in življenju. To je tudi klic nove evangelizacije za našo Cerkev in narod.

Primož Krečič

Upanje je kakor reka, ki se usmerja vedno k novim ciljem, ali je kakor sonce, ki vedno sije, le občasno ga zasenčijo oblaki.

Vzgoja za upanje

Številna področja človekovega razvoja, ki se jih dotikata tako razvojna psihologija kot tudi vzgoja, skušajo omogočiti predvsem mladim celosten razvoj osebnosti, čustev in raznih oblik inteligence. Na duhovnem področju poskušajo spodbuditi občutljivost za presežno in vedno več poudarka dajemo na občutke in čustva. Skoraj vedno – še vedno – pa pozabljamo na zelo pomembno vzgojo za upanje, ki v času melanholiije, apatije in družbene mlačnosti bi marsikomu prihranila obiske pri psihiatru, depresivne dneve, poseganje po kemičnih ali nekemičnih omamah in negativen pogled na življenje.

Sodobni pogled družbe brez upanja
Najprej je potrebno opisati, kaj je upanje. Lahko si pomagamo z nekaj prispodobami iz narave, ki na slikovit način približajo abstrakten pojem. Upanje je kakor reka, ki se

beremo statistiko, da se stopnja prve alkoholiziranosti znižuje proti 11. ali 10. letu starosti, in če se že v najstniških letih dekleta skrivajo pod debelimi plastmi ličil, fantje pa pod hormonskimi in proteinskimi ojačevalci mišične mase. Ni čudno, je pa žalostno in skrb vzbujajoče. Je to prihodnost naše družbe?

To je morda najbolj akuten pokazatelj, da živimo v obdobju, ko je družba izvotljena vseh vrednot in upajočega pogleda v prihodnost. Športniki, glasbeniki in filmske zvezde so ostali zadnji vzorniki sedanji odraščajoči generaciji, ki ji pogosto prinašajo pozitivna sporočila in so res lahko spodbuda, a pogosto so le vir slabih navad. Zakaj pa ne bi iskali primerov dobrih navad med starejšo generacijo, da se kljub težavam da uspeti, preživeti in na polno živeti. Tak primer so lahko naši stari starši, ki so preživeli pomanjkanja hrane, vojno, še bolj negotove razmere in so kljub vsemu upali, da bo za njihove potomce pripravljena boljša prihodnost.

Razlog upanja

Govoriti o upanju samo na splošno, da ga primanjkuje ipd., seveda ne zadošča, zato je potrebno poiskati vsebino, razlog, upanja. Upati pomeni iskati razlog in vsebino v prihodnosti, za katero si je že v sedanjosti vredno prizadevati. Zato lahko identificiramo upanje kot točko, ki se nahaja na pol poti med absolutno gotovostjo in nezmožnostjo. Trdnosti je razlog našega upanja in bolj ko smo osebno prepričani o njegovi veljavnosti, bliže smo gotovosti (T. Špidlik, *Osnove krščanske duhovnosti*).

Psalmi opisujejo upanje kot skalo, zato kristjanovo upanje izhaja iz prepričanja, da Bog se ne zmoti nikoli, in četudi je sonce trenutno za oblaki, bo morda jutri ali pojutrišnjem spet posijalo.

Kako upati?

Že samo iskanje upanja pomeni, da si za nekaj prizadevamo, da si v prihodnosti nekaj želimo. In ko imamo v sebi željo in prihodnost, smo že prestopili nevidni prag upanja.

Odraščajoči mladini je potrebno najprej povedati, da je vredno sanjati o svoji prihodnosti, četudi se lahko sanje zdijo nemogoče. Vsak od njih – in od nas – je pomemben in s svojimi edinstvenimi talenti lahko izboljša družbo. Le upati si mora. Na odraslih je, da mladim dajo prostor, sredstva in zaupanje, da prevzamejo del družbene odgovornosti, saj tako se bodo počutili pomembne in koristne, čutili bodo dolžnost ter občutek, da nekdo računa nanje.

Mediji imajo ključno vlogo formiranja in oblikovanja družbenega razmišljanja. Če več kot tri četrtine časa namenijo političnim zdraham, ki so same sebi namen in partikularnim interesom, bodo ljudje dobili občutek, da je

“vse brez veze”. Ravno tega strupenega stavka se moramo izogibati. To je virus brezupa, ki zastruplja pogled na prihodnost in v samem startu uniči vsak poskus izboljšanja v družbi.

Ne nazadnje na nas kristjanih stoji velika naloga, saj smo po ustroju svojega verovanja zavezani upanju. Učenca na poti v Emavs (prim.) sta doživela nemogoče, tisto, kar si nista niti upala upati. Kristusovo oznanilo in celo svetopisemsko besedilo nam ponujata številna mesta, zakaj je kljub vsemu še vredno upati: kazen za izvirni greh ni bilo pokončanje vsega, ampak izgon in življenje naprej, neplodna žena je rodila otroka, ljudstvo je iz suženjstva prešlo v svobodo, smrt nima več končne besede, ampak nad vsem zmaga življenje.

Naša naloga je, neodvisno od tega, ali smo verni ali ne, da postavimo upanje v središče vsakdanjega življenja. To bi prineslo več dobre volje in poguma za naprej. Morda bomo nehote “okužili” še koga ...

Aljoša Vodopivec

V dobi debelih krav smo izgubili občutek, koliko truda je potrebno za pridelavo hrane

Razvojna politika se začne s spoštovanjem do hrane

Evropska unija (EU) je največji darovalec razvojne pomoči na svetu. Z državami članicami skupaj daruje več kot 50 odstotkov celotne razvojne pomoči. Poleg uradne pomoči pa pomagajo še različne nevladne humanitarne organizacije iz držav članic. Čeprav večina držav članic ne dosega cilja Resolucije Združenih narodov (1970), da vsaka država prispeva 0,7 % bruto nacionalnega dohodka za uradno razvojno pomoč, darujemo največ. Pomembno je, da je razvojna politika usklajena z drugimi politikami, predvsem s skupno trgovinsko, kajti preko različnih trgovinskih mehanizmov EU širi svoje vrednote in pomaga nerazvitim državam. Tako na primer ponuja trgovinske ugodnosti državam v razvoju, te pa ne veljajo za orožje. Poleg trgovinske politike je težavno predvsem usklajevanje na področju kmetijske politike, saj se je v preteklosti že zgodilo, da je razvojna pomoč bila izničena s subvencioniranjem domačih kmetov. Pri usklajevanju ni pomembno zgolj usklajevanje različnih skupnih politik, ampak tudi iskanje kompromisov med državami članicami, ki imajo različne interese in cilje. Razvojna pomoč se črpa iz proračuna EU in iz Evropskega razvojnega sklada, ki se polnita z obveznimi prispevki držav članic. Pri vsem tem se mi postavi vprašanje, zakaj sploh potrebujemo razvojno pomoč? Na svetu proizvedemo hrane dovolj za 11 milijard ljudi, a še vedno jih zaradi lakote dnevno umre več kot 20 tisoč. Od pridelane hrane zavržemo vsaj tretjino, največ pa ravno razvite države v fazi potrošnje. Čeprav so ti opisi in številke skrb vzbujajoči, ker je vsak človek svoja zgodba in vsak lačen otrok več kot le številka, bi nas lahko ta ogromna številka prebudila. Vendar bom najverjetneje po koncu pisanja članka šla v trgovino in za vsak slučaj kupila

še eno žemljico, ki se bo v dveh dneh posušila. Doma imamo srečo, da s hrano, ki ostane, nahranimo živali in združimo prijetno s koristnim. Ko nisem doma, moram priznati, s hrano kar pogosto ravnam neodgovorno. Vsekakor se bom naprej potrudila, da ne bom več sodelovala pri obliki ekonomskega genocida. Morda za začetek tako, da bom pazila, koliko solate si naložim pri kosilu, koliko žemljic kupim in koliko mleka segrejem za čokolino. In v enem letu se bo kar nekaj hrane nabralo, zlasti, če to stori več

Na svetu proizvedemo dovolj hrane za 11 milijard ljudi, a še vedno jih zaradi lakote dnevno umre več kot 20 tisoč.

ljudi. Tako se lahko naučimo spoštovati hrano, čeprav nam je le-ta dana. S tem odnosom bo gotovo gospodarska kriza koristna, da bomo spremenili odnos do hrane, ki je dragocena dobrina. Nihče ne spodbuja lakote in revščine, a šokantna novica, da zaradi krize otroci v vrtcih pojejo skoraj vso hrano, ki se jim pripravi, terja resen razmislek. To je pokazatelj, da smo v dobi debelih krav izgubili spoštovanje do hrane in kmetov, ki hrano pridelujejo, zato je pomembno, da ljudje čutijo potrebo po solidarnosti in pomoči sočloveku. Lahko s pomočjo dobrodelnim organizacijam, a morda je še boljše, če začnemo že pri lastni prehrani. S tem bomo storili prvi korak k razvojni pomoči bližnjim.

Marija Busija

Vzgoja za upanje bi marsikomu lahko prihranila obiske pri psihiatru ali depresivne dneve.

usmerja vedno k novim ciljem, ali je kakor sonce, ki vedno sije, le občasno ga zasenčijo oblaki. Za družbo zahodnega tipa, v kateri igrata močno vlogo prisotnost denarja (kapitalizem) in neizmerna želja po svobodi brez kontrole (liberalizem), je upanje s časom postalo le prazna besedica brez vrednosti in z nekim staroverskim pridihom. Zadnja desetletja smo bili prepričani, da vse lahko kupimo, da je denarja neomejeno ogromno in samo s svojimi močmi pridemo do boljše prihodnosti. Finančna in gospodarska kriza pa je pokazala, da je bilo tako mišljenje zgrešeno, in sedaj iščemo oprijemljive točke v življenju, kako bi kot posamezniki in kot družba prilezli do boljše prihodnosti. To je pogled naše družbe, ki ima skoraj vse potrebne materialne dobrine, manjka pa ji nekaj več kot to.

Zato ni čudno, če na večernem sprehodu po parku naletite na številne skupine od vodke opitih in od trave zakajenih mladih, če

Če zmoredš ostati miren, ko na tvoji poti vsi izgubijo glavo in s prstom kažejo nate; če ohraniš zaupanje, ko vsi ostali dvomijo, in če jim ne zameriš, ker nimajo zaupanja; če ti čakanje ne dela veliko težav; če ne lažeš, ko slišiš laži, in če ne sovražiš, ko tebe sovražijo; če se ne delaš preveč dobrega, niti ne govoriš preveč modro; če sanjariš, a ti sanje niso vse; če misliš, a ti misli zmeraj ostanejo čiste; če znaš sprejeti zmago in poraz, sprejeti enako in eno in drugo; če lahko preneseš, da tvojo resnico goljufi izkrivljajo, da bi lažje prevarali bedake; če vidiš, kako v koščke razbijajo tvoj cilj in če se pripogneš, da dvigneš in pobereš ostanke; če lahko zbereš vsa svoja premoženja in jih zastaviš, vsa naenkrat, če si pripravljen, da znova začneš, kot na začetku,

brez ene same besede, hkrati, ko si izgubil vse, z nasmehom; če pripraviš svoje srce, svoje živce in svoje mišice, da služijo tvojim ciljem tudi, ko so čisto izčrpane, in če vztrajaš, ko se vsi ustavijo, razen volje, ki te vodi: "Drži se dobro!" če sredi množice nisi ponosen, in če se nimaš za heroja, ko se družiš s kralji; če te niti prijatelj niti sovražnik ne moreta pokvariti; če ti vsak človek nekaj pomeni, a niti eden preveč; če znaš dobro izpolniti vsako minuto svojega življenja, in v vsakem trenutku greš po pravi poti, Tvoja bode Zemlja in vsa njena bogastva in kar velja še več, mož boš, moj sin!

Joseph Rudyard Kipling (1865 - 1936), britanski pisatelj indijskega rodu, nobelovec (1907), je sicer najbolj poznan v svetu po svoji uspešnici Knjiga džungle, ki je obvezno branje za mladostnike po vsem svetu, njegov roman Kim je sicer manj znan, a vseeno velja za njegovo temeljno delo. Poezija If (Če) velja za eno naj-

boljših poezij o odraščanju in odnosu med očetom in sinom. Po svetovnem spletu kroži slovenski prevod te imenitne pesmi, ki ji pa manjka zadnji verz, le-ta v bistvu tudi osmišlja vso poezijo. Ko lahko rečeš, da se na splet ne moreš zanesti, v pričujoči objavi pesmi je zadnji verz dodan in preveden!

Spoznanje sebe za boljšo molitev

Molitev je srečanje

V molitvi se srečamo s seboj in z Bogom. V odnosu z drugimi in z Bogom osebno rastemo in se razvijamo. Tako smo ustvarjeni.

Kristusa in mnogih ljudi, ki so v njem polno uresničili svoje življenje. Kakšna naj bo torej naša molitev? Iskrena in zaupna, da Bogu predstavimo vso resničnost

V molitvi moramo odkrito in iskreno pred Bogom razgrniti svoje življenje

Vendar pa se moramo najprej srečati s seboj. Sveti Ciprijan se sprašuje: "Kako moreš zahtevati, da te Bog posluša, če ti ne poslušas samega sebe"? Če nismo sami doma, nas tudi Bog ne more najti. Zato moramo vstopiti v kamrico svoje notranjosti, prisluhni svojim najglobljim mislim, čutenjem, željam, spominom. Bolj kot smo v stiski s seboj, bolj padajo naše maske in okraski, da odkrijemo, kaj je naša pot in kam smo poslani. Podobno je tudi srečanje z Bogom, ki je globlji od nas samih in bližje, kot smo sami sebi. V molitvi spoznavamo njegovo ljubezen in veličino, da je stvarnik in voditelj zgodovine,

svojega srca in življenja, ga prosimo, se mu zahvaljujemo, ga častimo, včasih tudi jočemo, kričimo ali poskakujemo od veselja. Pomembno je, da Bog stopi v vse, kar je naše življenje, tudi v naše teme, strahove, dvome in gluhoti. Tako smo odprti za njegov dar in ozdravljenje mnogih ran. Ta resnica nas opogumlja, saj je Jezus zagotovil, da bomo uslišani, če ga bomo prosili. Okrepiti moramo zaupanje, da bo ta iskreni odnos razsvetljeval naše dneve in noči ter odpiral mnoga hrepenenja. V molitvi ljubezen ne mine in dela čudeže.

Primož Krečič

O skromnosti

Težava ali potreba zahodnega sveta?

Skoraj s težavo pričujem pisati. Nekakšen upor je v meni, češ, saj ti tega res ni treba. Piši kaj drugega, piši o pomembnosti branja, o problemih mladostnikov, s katerimi živiš, piši o... kaj vem čem, saj je veliko odprtih tem. In vem, zakaj je v meni tak upor. Predvsem zato, ker je pred mojim udobno urejenim stanovanjem kar dober avtomobil, ker mi ni treba skrbeti za to, ali bom jutri še imel dovolj denarja, da nahranim družino, in ali se bo bencin jutri spet podražil. In ker me je zato malce sram, če gledam vsak dan več ljudi, ki si

naklonjenostjo gledamo papeža, ki odklanja razkošno stanovanje in se vozi v katrici in z avtobusom, nas zaboli, ko začne govoriti o duhovnikovih avtomobilih in pametnih telefonih. Ko začne govoriti o tem, da je skromnost naša šibka točka. Da je svoboda to, kar nam manjka. Ker je pustiti razkošje in živeti samo s tem, kar res potrebujemo, težko. A zakaj je to tako zelo pomembno? Zakaj je skromnost pri papežu iz drugega sveta na prvem mestu? Ne, ne potrebujemo je zato, ker bi naše življenje uživalo preveč časti. Ravno nasprotno. Ker svoje življenje in svojo pomembnost tako malo cenimo, jo tako krvavo potrebujemo. Ker bi se veliko bolj cenili, če bi se zavedali, kako pomembno vlogo imamo v tem času in tem kraju, kjer smo, in ne bi verjeli mnenju, da je človek vreden samo, če ima moč, če je na vodilnih položajih, če ima dobre ocene in denar in premoženje ali kako drugače izstopa. Kadar je med ljudmi tako, da je to pomembnejše od človeka samega, ljudje vedno skrenemo. Ker ne delamo tega, kar je potrebno, ampak to, kar nas bo naredilo opažene in cenjene.

Ljudje potrebujemo skromnost, da bi začutili vrednost človeka samega po sebi.

tega razkošja ne morejo več privoščiti. Gre za odprto temo, ki jo moram kot človek zahodnega, bogatega sveta enkrat načeti. Skromnost.

In to je za zahod, kar smo tudi mi, zelo težka tema. Kajti čeprav z nasmehom in

Zato današnji človek potrebuje skromnost. Da bi videli, za kaj pravzaprav sploh gre v življenju. Kaj je pomembno in kaj ne toliko, kaj daje človeku njegovo vrednost in kaj jo odvzema. Prepričan sem: veliko srečnejši bi bili. Ker ni srečen tisti, ki veliko ima, temveč tisti, ki malo potrebuje. Ki potrebuje samo to, da ve, da je ljubljen sin ali hči.

In od tega bi imeli tudi drugi veliko. Saj v bistvu tudi drugi okoli nas ne potrebujejo ničesar več kot to, da mi to vemo. Ker to vse postavi na pravo mesto. Delitev dobrin in pravičnost sta samo posledici.

Marko Rijavec

Uničevanje mitov o katoliški Cerkvi (3)

Konkvistadorji

Ker je ta številka priloge namenjena vzgoji, velja kakšno besedo reči o tem tudi glede zgodovine. V šoli je namreč prav zgodovina zelo pomemben predmet, pa čeprav se mnogi s tem ne strinjajo in ne bodo strinjali. Vendar je treba gledati s pravilne razdalje in ugotoviti, kako je ravno zgodovina tista, ki "oblikuje" ali, če rečemo s tujko, "formira", kar pa naj bi ravno bila naloga vzgoje. Zgodovina je torej tista, ki oblikuje, zlasti miselnost in mnenje učencev, seveda je zraven vključena tudi prazgodovina, ki je strogo darvinovska, ostali t. i. humanistični predmeti se potem nanjo naslanjajo. Tu res ni pomembno, komu je všeč in komu ne zgodovina, ker so pač določene zadeve, ki se zasidrajo v možganih ob nenehnem ponavljanju, na tej podlagi pa učenci rastejo, ostalo pa naredi osebni ponos. Zato je belgijski mislec in humanist lahko upravičeno zatrdil za katoličane: "Paralizirali so vas v mazohistični samokritiki, da bi onеспosobili v vas kritiko do tistega, kar je prevzelo vaše mesto". Kar je namreč prevzelo mesto t. i. Kristjanstva (Cristianitas), je vsa novoveška krama, ki ji najbrž

kraljuje prav francoska revolucija, ki pa ni nastala kar čez noč. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da na učiteljska in profesorska mesta ne pridejo vselej najbolj sposobni, temveč so zadeve zelo pristranske. Sam sem hodil eno leto na italijansko, kjer so nas Primorce obravnavali drugače, ker smo si po njihovem domišljali, da že znamo. Na izpitu smo mi morali dati npr. lastne primere, medtem ko so Kranjci samo zdržali tisto, kar so se "napiflali" na

pamet, in naredili izpit z desetico! Podoben primer daje neki italijanski zgodovinar, pisec in publicist navaja svoj primer. Upal je in čakal na akademsko kariero, ki pa zanj nikdar ni prišla. Vse, kar je opravljal na fakulteti, je bilo mesto enega od mnogih asistentov. Nekega dne je pri spraševanju asistiral docentu zgodovine ZDA, ki je ob koncu izpita neki gospodični, ki se je očitno lepo na pamet naučila vse odgovore, zastavil se eno poljubno vprašanje, na katerega je gospodična zdrdržala na pamet natančno takšen odgovor, kakršen je bil v knjigi. Prišla je do besedne zveze "Ameriški kongres", nato jo je omenjeni asistent vprašal, ali sploh ve, kaj naj bi to bilo? Seveda je ostala gospodična popolnoma tiha, zagato pa je rešil rektor katedre, ki je dejal, da ni pomembno, če ne ve, zato, naj kar nadaljuje. Kakor bi pritisnil gumb, pa je obetavna zgodovinarica nadaljevala od tam, kjer se je ustavila. Kot sem že dejal, je bil položaj na italijanski na las podoben, saj so se sošolke iz ljubljanskega okoliša in notranjosti Slovenije stvari dobesedno "nadudlale" na pamet, za jezik pa niso imele nikakršnega smisla, kot se je izkazalo, če si le malo naobrnil vprašanje. Tista gospodična pa je seveda dobila pohvalno oceno, kar seveda še zdaleč ni slabo, četudi ni odlično, zagotovo pa ta ocena ni odražala dejanskega znanja tistega dekleta. Toda, ne vedeti, kaj je to "Kongres", če si vprašan zgodovino ZDA, je kakor ne vedeti, kaj je to parlament, če si vprašan "državljsko vzgojo". Rektor katedre je začudenemu asistentu povedal, da je takšno oceno študentki dal, ker predmet še ni bil tako uveljavljen in obiskovan v tistem času. Jasno torej, da je bilo treba predmet narediti všečen študentom, da bi lahko zboru fakultete pokazali, kako zelo zaželen je tisti predmet, da bi tako iz "izbirnega" postal "obvezni" predmet. S tem bi seveda tudi omogočili nekaj dodatnih "stolčkov" za učenje profesorjev in asistentov. Takšne gospodične potem grejo in učijo zgodovino v šoli, potem pa pridejo iz teh šol celo versko zelo dejavni in angažirani kristjani, ki nimajo pojma o zgodovini nasploh, kaj šele o cerkveni in krščanski zgodovini, katere del je tudi to, o čemer bomo tokrat spregovorili - konkvistadorji.

Kako lepo bi bilo, če bi enkrat že res začeli razvijati v učencih in dijakih tisti kritični čut, ki ga najdemo v vseh učnih programih, češ da naj bi ga otroci in mladostniki v šoli razvijali. Tako bi iskali in se spraševali tudi o drugih plati

zgodbe tudi glede konkvistadorjev, tistih Špancev torej, ki so kolonizirali ameriško celino (ne pozabimo, da so bila njihova tudi določena ozemlja današnjih ZDA, kot recimo

Kalifornija in Florida, op. a.). Bilo jih je le nekaj tisoč, "potrebovali pa so delovno silo, da bi lahko preživel" (M. Tangheroni). Nobenega interesa po izvajanju genocida niso imeli, za razliko od drugih nešpanskih kolonizatorjev, ki so delovali v Severni Ameriki: "Severnoameriška kolonizacija je zadeva velikega števila ljudi, ti pa niso potrebovali drugih ljudi, temveč zemljo, kjer ne bi bilo ljudi". Kot se lahko sami prepričamo, je domorodcev v ZDA ostalo le za peščico, medtem ko v Južni Ameriki celo nekateri državni voditelji izhajajo iz vrst domorodcev. Takšen pomp ob izvolitvi črnega predsednika ZDA, če pa gremo, denimo, na karneval v Rio, vidimo takšno rasno mešanico, da je kar veselje. Kot nam pravi deklaracija ZN iz leta 1948, je genocid dejanje, ki ga kdo stori "z namenom, da bi popolnoma ali deloma uničil določeno narodno, etnično, rasno ali religiozno skupino". Zanimivo, kako da te označbe nikdar ne uporabljajo za pobite skupine kristjanov, kot bi lahko, recimo, zatrdili za Kopte v Egiptu, takoj pa se uporabi za pobite muslimane v Srebrenici - res prava

Španci niso izvedli nikakršnega genocida, ampak so manjša ljudstva rešili pred genocidom Aztekov in Inkov. Obstoječo kulturo so obogatili s krščanstvom in tako je vzniknila nova.

vzajemnost, ni kaj. Konkvistadorji niso izvedli nobenega genocida, ker niti ne bi mogli, četudi bi želeli. Zloglasni Cortés (celo Neil Young je napisal znano skladbo "Cortez the Killer", ki je ena od rokovskih klasik) je imel 508 mož, 16 konjev, 14 primitivnih topov (govorimo o 16. stoletju, op. a.) in nekaj dvajset arkebuz, primitivnega strelnega orožja. Pizarro je šel v Peru s 180 možmi. Genocid so Španci našli tam, kamor so prišli, saj so Azteki in Inki bogovom žrtvovali ljudi. Vsako pomlad so se šli t. i. "cvetoče vojne", kjer so zajeli po cela sosednja plemena, ki so jih potem žrtvovali bogovom. Ta plemena so se z veseljem pridružila Špancem, da bi se krvava zgodba vendarle končala. Zakaj so ta ljudstva žrtvovala zajete ljudi? Da bi "hranila sonce", ki bi sicer, po njihovem verskem prepričanju, ugasnilo. Ta žrtvovanja pa niso bila ne redka ne majhnega obsega - iz dokumentov namreč izvemo, kako so ob odprtju nekega novega templja v Tenochtitlanu žrtvovali, reci in piši, 80.000 ljudi. Lobanje pobitih so vstavili v tla stavb, kri pobitih pa so uporabljali za barvanje ometov in v kulinarčne namene. Celo samega Kolumba so pripadniki ljudstva Arawak opozorili, naj pazi na Karibe, krvoločneže in ljudožerce. Vidimo torej, kako "dobri divjak" nikdar ni obstajal, četudi so Rousseau in tovariši trdili ravno nasprotno - da je človek dober po naravi, vzgoja pa, da ga zgolj in samo pokvari. Gotovo, da so tudi med Španci obstajale izjeme in da je bilo med njimi kar nekaj pogoltnih in častihlepnih posameznikov, ki so želeli na hitro obogatiti in zaslužniti domorodce, vendar pa so se misijonarji, španska kraljevina in Cerkev vselej bojevali proti njim in jih tudi premagali. Premagali so tudi vse tiste, ki so, navdihujoč se pri Aristotelu, trdili, da je sužnjelastništvo nekaj "naravnega". Tako imenovane "človekove pravice" so se rodile prav pri Špancih doma, ko so odkrili in posredovali ostalim Evropejcem, da obstajajo doslej nevidena ljudstva in rase. Pravi genocid nad domorodci so pravzaprav naredile bolezni, recimo ošpice in črne kozice, ki so jih Evropejci prinesli s seboj, za katere pa ubogi "Indios" niso imeli protiteles. Konkvistadorji so se po večini poročili z domorodkami, tudi zato, ker so jim misijonarji dihali za vrat. Pod varstvom Cerkve pa je zrastle nova civilizacija, kjer se je, po evangelijskih besedah, uspešno združilo staro in novo.

Po Ritu Ruzmillierju povzel AnV